

10 t/m 17 november 2023

#hierniet

#week 10 t/m 17
vdmedia nov
wijsheid 2023

Colofon

Tekst en ideeën: Gerard van Midden
Redactie: Wouter Siebers

Een aantal keer per jaar verschijnt *Kwink &*. Deze uitgaves worden samengesteld door de makers van *Kwink*, vooral aansluitend bij bekende themaweken in het basisonderwijs, zoals de Week Tegen Pesten (september), de Week van de Mediawijsheid (november) en de Week van de Lentekriebels (maart). Dan wordt de algemene doelstelling van de themawEEK verbonden met specifieke SEL-doelstellingen. Altijd inhoudelijk onderbouwd en met concrete lessen of activiteiten voor de leerkracht.

#hierniet

De Week van de Mediawijsheid (10 t/m 17 november 2023) heeft als thema '#hierniet'. De makers van Kwink hebben dit thema uitgewerkt met de schoolbrede #hierniet-poster. Met de opdrachten op de poster ontdekken kinderen aan de hand van de begrippen aanpakken, aanvallen en verstoppen (vanuit Circus IK – een werkwijze vanuit Kwink) hoe ze weloverwogen keuzes kunnen maken op social media. Ook Kwink-slag De keuzechecker staat centraal. De school kan de opdrachten naar eigen inzicht inzetten. We richten ons met de opdrachten voornamelijk op de groepen 6 t/m 8.

Verantwoording thema

De initiatiefnemers van de Week van de Mediawijsheid geven de volgende korte verantwoording waarom ze voor het thema '#hierniet' gekozen hebben:

'Online zijn we constant met elkaar in contact. Moeten we het altijd met elkaar eens zijn? Zeker niet. Maar zonder erover na te denken en met een scherm tussen ons in, is ook een kwetsende reactie snel geplaatst. En wanneer het kwetsend wordt, trekken wij een grens.

Daarom zeggen we tijdens de Week van de Mediawijsheid: #hierniet.

#hierniet legt huisregels vast voor onlinereacties. Deze regels zorgen ervoor dat sociale media een plek worden waar je kan zeggen wat je denkt, op een respectvolle manier. Zo blijft de onlinewereld een fijne plek voor iedereen.

Er zijn verschillende manieren om in actie te komen tegen ongewenst onlinegedrag. Wees geen omstander maar een upstander bij ongewenst onlinegedrag. Bekijk de tips: www.weekvandemediawijsheid.nl/tips/

#hier niet

Deze poster is een uitgave van de methode Kwink en sluit aan bij het landelijke thema van de Week van de Mediawijsheid. Het thema is '#hierniet'. Onderstaande werkvormen kunnen helpen het gesprek over het nemen van verantwoordelijkheid in (online)gedrag te bevorderen. Meer informatie? Lees de achtergrondinformatie in het katern *Kwink & de Week van de Mediawijsheid 2023*.

Alle benodigde materialen zijn te vinden op www.kwinkopschool.nl/mediawijsheid of in de online lesomgeving.

Werkvorm

1

De keuzechecker - welke keuze maak jij?

DOEL: met deze werkvorm leren leerlingen een weloverwogen keuze te maken. Ze houden daarbij ook rekening met het perspectief van de ander.

Laat de leerlingen allemaal een situatie opschrijven waarin ze online waren en te maken kregen met onaardige reacties op een post: pestgedrag, rare humor of scheldpartijen. Laat ze dit vervolgens in groepjes uitwisselen. Bekijk daarna de leerlingvideo van Kwink-slag De keuzechecker.

Laat leerlingen hun situatie nu nogmaals bekijken en laat ze stap voor stap opschrijven hoe ze deze situatie hebben aangepakt en hoe ze die in het vervolg willen aanpakken. Wissel dit klassikaal met elkaar uit.

✓ Wat kan ik kiezen?

✓ Wat wil ik kiezen?

✓ Wat betekent dat voor de ander?

✓ Dit is mijn keuze!

Werkvorm

2

Circus IK - aanpakken, aanvallen of verstoppen

DOEL: leerlingen verkennen de strategieën die ze kunnen inzetten om een lastige (online) situatie op te lossen.

Bekijk met de leerlingen de leerlingvideo Circus IK. Bedenk zelf een aantal voorbeeldsituaties waarin leerlingen het online lastig kunnen hebben (of download deze op www.kwinkopschool.nl/mediawijsheid). Laat ze deze situaties in groepjes uitspelen. Geef elke unieke situatie aan drie verschillende groepjes. Geef elk groepje de opdracht om een andere strategie in het spel toe te passen (aanpakken, aanvallen of verstoppen). Bekijk de uitgespeelde situaties klassikaal. Reflecteer op het gedrag: wat zijn de voor- en nadelen van elke strategie?

AANPAKKEN

AANVALLEN

VERSTOPPEN

Werkvorm

3

'Online'dagboek

DOEL: leerlingen geven elkaar inzicht in dilemma's tijdens mediagebruik

Maak met de klas een groot dagboek (bijvoorbeeld op het whiteboard) waarin elke ochtend situaties worden genoteerd van de middag ervoor en waarin de #hierniet op z'n plaats was geweest. Betrek hier ook de aangeleerde strategieën uit Circus IK en De keuzechecker bij.

Werkvorm

4

Feedback geven doe je zo!

DOEL: leerlingen maken kennis met het geven van feedback

Besprek met de leerlingen wat goede feedback is en wat je kunt doen als je feedback krijgt. Het is van belang dit te kunnen, omdat ze deze week ook op elkaars mediagedrag gaan letten.

Wat is goede feedback?

- Goed = helpend en gericht op verbetering.
- Goed = gebaseerd op wat je zag en hoorde.
- Goed = positief gebracht

Hoe ontvang je feedback op een goede manier?

- Luister met een open houding en ga je niet meteen verdedigen.
- Zeg eerlijk wat je ervan vindt en leg uit waarom.
- Bedank en zeg wat je ermee gaat doen.

Gebruik eventueel de *download* met voorbeeldsituaties op www.kwinkopschool.nl/mediawijsheid en vraag de leerlingen feedback te geven op het gedrag van de ander. Laat andere leerlingen de feedback ontvangen.

#hier niet

#zoWEL

Werkvorm

5

#zoWEL - welke keuze maak jij?

DOEL: groepsafspraken maken voor online mediagebruik.

Hoe gaan jullie om met social media? Hoe het niet moet, weet je vast. Maar hoe dan wél? Bedenk met elkaar de vijf beste online groepsafspraken.

Dit zijn onze online groepsafspraken:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

AANPAKKEN

AANVALLEN

VERSTOPPEN

TIP

Deel alleen wat bijdraagt aan vreedzaamheid

Wat je liket, wat je deelt, heeft impact. Doe dat behoedzaam. Altijd vanuit de wens om vreedzaamheid voor elke groep te bevorderen, niemand uitgezonderd.

Bron: Remco Pijpers, stichting Kennisnet

✓ Wat kan ik kiezen?

✓ Wat wil ik kiezen?

✓ Wat betekent dat voor de ander?

✓ Dit is mijn keuze!

Werkvorm

6

Gesprek over media-vreedzaamheid

Waar kijken kinderen en jongeren naar sociale media? Hóe kijken ze? Als het goed is, houdt je jeugd weg bij online (oorlogs)geweld. Dan nog is er de kans dat ze oorlogsbeelden zien of er misschien zelf naar zoeken.

1. Let op de helpers

Zie je de artsen en verpleegkundigen, die de zieken en gewonden helpen? De brandweerlieden? De mensen die mens en dier onder het puin vandaan halen?

2. Let op de troosters

Zie je de verzorger die het kind een aai geeft, tegen zijn borst houdt? De mensen die elkaar liefdevol aanraken? Welke gebaren van troost zie je? Zie je ook de kleine gebaren?

3. Let op de verzoeners en vredesstichters

Welke woorden van verzoening hoor en lees je? Welke vredesacties op sociale media, op tv en in de krant maken de meeste indruk op je?

Werkvorm

2

Voorbeeldsituaties

Op de poster verwijzen we naar de volgende voorbeeldsituaties.

1. Niet naar voetbal

Omar stuurt een appje naar zijn vriendengroep. Hij zegt dat hij komende zaterdag niet kan komen voetballen omdat hij naar een verjaardag van zijn jongere nichtje moet. Omar krijgt meteen een paar reacties:

- 'Baby! Ga maar lekker met de poppen van je nichtje spelen in plaats van voetballen!'
- 'Zwak hoor, dat je ons in de steek laat!'
- 'Stom zeg! Van mij hoef je nooit meer te komen!'

Opdracht:

Omar komt zijn vrienden de volgende dag op school tegen. Speel uit wat er gebeurt. Hoe reageert Omar?

2. Op het strand

Jackie zet een foto van zichzelf op internet. Het is een foto van afgelopen zomer waarin ze in een bikini op het strand staat. Ze schrijft erbij: 'Ik denk nog vaak aan deze heerlijke zomervakantie.' In nog geen vijf minuten krijgt ze deze anonieme reacties:

- 'Spannend setje heb je aan. Hoeveel boys heb je gescoord?'
- 'Mooi strand. Jammer dat jij in de weg staat.'
- 'Verderop is een naaktstrand. Is dat niet wat voor jou?'

Opdracht:

Jackie overlegt met twee van haar vrienden hoe ze hierop moet reageren. Wat doet ze? Hoe pakt dat uit?

3. De raket

Sebastian heeft thuis een raket geknutseld van oude flessen. Van oude lakens heeft hij een achtergrond gemaakt met daarop het heelaal. Hij is zo trots als een pauw op zijn kunstwerk en zet een foto ervan op Instagram. Hij hoopt op leuke reacties, maar leest dit:

- 'Zit je weer op de kleuterschool?'
- 'Wanneer schiet je jezelf voor een enkele reis naar de maan?'
- 'Stoer hoor, en helemaal niet kinderachtig.'

Opdracht:

Sebastian raakt enorm van slag. Zijn ouders vragen wat er is, maar hij wil dat eerst niet vertellen. Uiteindelijk zegt hij wat er gebeurd is. Samen met zijn ouders maken ze een plan. Wat is het plan en hoe loopt dit af?

Werkvorm

4

Feedback geven doe je zo!**1. De spreekbeurt**

De klas mag de spreekbeurt van Daan beoordelen. Daan was erg zenuwachtig en kwam niet altijd goed uit zijn woorden. Ook ging het niet altijd goed met de powerpointpresentatie en was hij niet altijd goed te verstaan. In de middag verschijnen een aantal onaardige opmerkingen in de appgroep. De volgende dag is Daan verdrietig. Je wilt de jongen die naast je zit feedback geven op zijn appje van gisteren. Wat doe je?

2. De buurvrouw

Samira ergert zich aan het gedrag van haar broer. Ze vindt dat hij wel wat aardiger met hun buurvrouw kan omgaan. Als ze hem op een dag tegen de buurvrouw hoort zeggen: 'Ach mens, hou toch eens op met je domme gezeur,' is voor haar de maat vol. Ze besluit haar broer aan te spreken op zijn gedrag...

3. Kapper

Elze ziet hoe haar vriendin Cato omgaat met een klasgenoot. Ze vindt het gedrag van Cato niet leuk, maar durft er niks van te zeggen uit angst dat ze haar vriendin dan kwijtraakt. Dan hoort Els op een dag dat Cato tegen de klasgenoot zegt: 'Zo, ben je naar de kapper geweest? Jammer dat de kapper een paar keer is uitgeschoten met zijn schaar.'

Na schooltijd verschijnt er een 'grappige' foto waarin Cato het haar van Pippi Langkous heeft gekregen. Je weet wie het gedaan heeft en de volgende dag besluit je er iets van te zeggen. Wat zeg je?

Werkvorm

6

Media-vreedzaamheid in tijden van oorlog (op sociale media)

Waar kijken kinderen en jongeren naar sociale media? Hōe kijken ze? Als het goed is, houd je jeugd weg bij online (oorlogs)geweld. Dan nog is er de kans dat ze oorlogsbeelden zien, er misschien zelfs naar zoeken.

1. Let op de helpers

Zie je de artsen en verpleegkundigen, die de zieken en gewonden helpen? De brandweerlieden? De mensen die mens en dier onder het puin vandaan halen?

2. Let op de troosters

Zie je de verzorger die het kind een aai geeft, tegen zijn borst houdt? De mensen die elkaar liefdevol aanraken? Welke gebaren van troost zie je? Zie je ook de kleine gebaren?

3. Let op de verzoeners en vredestichters

Welke woorden van verzoening hoor en lees je? Welke vredesacties op sociale media, op tv en in de krant maken de meeste indruk op je?

TIP

Deel alleen wat bijdraagt aan vreedzaamheid

Wat je liket, wat je deelt, heeft impact. Doe dat behoedzaam. Altijd vanuit de wens om vreedzaamheid voor elke groep te bevorderen, niemand uitgezonderd.

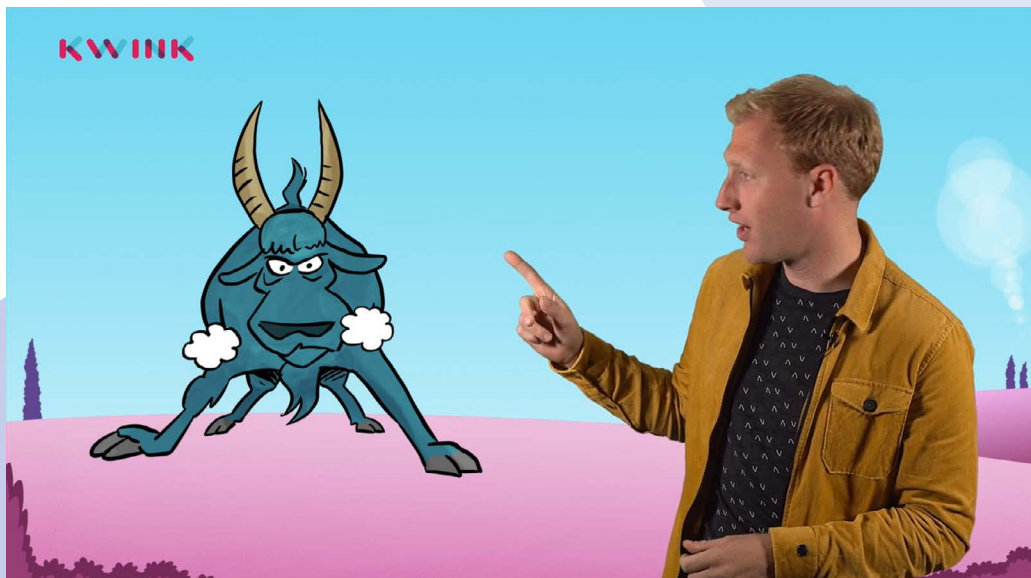
Bron: Remco Pijpers, stichting Kennisnet

Koppeling naar Circus IK

Op de poster verwijzen we naar de terminologie vanuit Circus IK. De informatie hierover is te vinden op:

- Niet Kwink-scholen vinden het materiaal op: www.kwinkopschool.nl/mediawijsheid
- Kwink-scholen vinden het materiaal vanuit de lesomgeving:
 - ⇒ Meer informatie
 - ⇒ Kies je betreffende bouw
 - ⇒ Circus IK

Zowel de leerlingvideo als het katern *Versterken van pedagogisch vakmanschap* zijn bruikbaar en goed te koppelen aan het thema #hierniet. Hieronder is een deel uit dit katern weergegeven.

Taal geven aan gedrag: Circus IK

Met dit katern ontwikkel je op school een gedifferentieerde gedragsaanpak. Aan de hand van eerdere hoofdstukken kan zowel het team als de individuele leraar aan de slag. In dit plaatje mist nog één schakel: de leerling. Het is voor leerlingen belangrijk dat er schoolbreed op een uniforme manier over gedrag gesproken en op gedrag gereflecteerd wordt.

Kwink-slagen en Circus IK

Kwink maak gebruik van Kwink-slagen. Dit zijn technieken die leerlingen helpen uitvoering te geven aan de verschillende gedragscompetenties. Zo helpt De Keuzechecker bij de competentie Keuzes maken en is De verderkijker er om inleving in anderen te vergroten.

Los van deze technieken is het helpend om leerlingen en leraren een vast instrument te geven waarmee ze op gedrag kunnen reflecteren. We noemen dit instrument Circus IK. Circus IK is in samenwerking met Kees van Overveld ontwikkeld.

Hij beschrijft de theoretische achtergrond van dit instrument. Vervolgens bieden we een aantal praktische lessuggesties om het instrument in te zetten in de praktijk.

Waarom een circus?

Op sommige momenten kan een hoofd van een leerling goed vol zitten; met gedachten en/of emoties. Het is dan figuurlijk een 'circus' in het hoofd. Er is echter maar één persoon die invloed heeft op de keuzes die hij maakt, en dat is hijzelf. Daarom: Circus IK, in dit Circus kies jij!

Circus IK is schoolbreed in te zetten en kent een variant voor de onderbouw/middenbouw en bovenbouw.

ONDERBOUW/MIDDENBOUW

BOVENBOUW

Theoretische onderbouwing Circus IK

door Kees van Overveld

Probleem? Wat kies je?

Kinderen kunnen op drie manieren een probleem oplossen: proactief, agressief of passief. Binnen Kwink koppelen we aan die oplossingswijzen drie werkwoorden: aanpakken-aanvallen-verstoppen. Deze reeks is afgeleid van het zogenaamde WAK-model. WAK is een ezelsbruggetje dat verwijst naar de drie manieren waarop je een probleem kan oplossen: weglopen – aanpakken – knokken. Zie 'Groepsplan Gedrag' van Kees van Overveld, hoofdstuk 18. Binnen Kwink wordt voor een net iets andere benaming gekozen om het instrument schoolbreed te kunnen gebruiken.

ik doe als giraf, ik pak het probleem aan

Met aanpakken wordt een strategie bedoeld die zich kenmerkt door positief, pro-sociaal gedrag. Het is het gedrag dat wij als volwassenen graag zien. Te denken valt aan:

- *overleggen, onderhandelen ('Mag ik dan straks meedoen, als jullie klaar zijn?');*
- *samenwerken;*
- *communiceren (vragen stellen, luisteren).*

Aanpakgedrag heeft veel met fysiek zelfvertrouwen te maken:

- *stevig staan, rechte rug, borst vooruit, 'in de grond geworteld';*
- *stevige, rustige, zelfverzekerde stem;*
- *oogcontact (niet starend).*

Wat kunnen 'aanvallers' van de aanpakstrategie leren? Ze kunnen leren dat ze door een kleine aanpassing in hun lichaamstaal en stemgebruik sympathieker kunnen overkomen. En dat ze door het krachtige maar positieve gedrag waarschijnlijk het probleem sneller oplossen dan met een

krachtterm of een tik in het gezicht.

'Verstoppers' kunnen ervaren dat weglopen van een situatie op zich niet verkeerd is. Het gaat er wel om hoe je wegloopt: niet met de staart tussen de benen, maar met opgeheven hoofd en een zelfverzekerde pas. En terwijl je wegloopt, denk je bij jezelf: jullie kunnen me wat, ik voel me toch sterker.

ik doe als bok, ik val de ander aan

Aanvallen is een vechtaanpak. De leerling gaat het probleem via fysieke of verbale agressie te lijf. De volgende gedragingen zijn te observeren:

- *slaan, schoppen;*
- *bijten;*
- *spugen;*
- *uitschelden, vloeken;*
- *harde, dreigende stem;*
- *intimiderende lichaamshouding.*

Aanvallen is voor sommige leerlingen een succesvolle strategie. Het leidt ertoe dat anderen bang voor je worden, dat je status in de groep verwerft en dat anderen niet meer dichtbij komen. Dit zijn echter allemaal voordelen op de korte termijn. Aanvallen zal bij frequent gebruik op langere termijn contraproductief werken. Als je de strategie aanvallen hanteert, ben je bezig met de ander (extern). Eigenlijk ben je niet bezig met het probleem zelf en hoe jij je daartoe verhoudt. Je slaat letterlijk van je af en bent bezig met de externe omstandigheden. Dit heeft een tijdelijk probleemoplossend effect, maar onderliggende problemen worden niet aangepakt. Bij frequent gebruik zal aanvallen op langere termijn contraproductief werken, helemaal omdat agressie in een samenleving niet getolereerd wordt.

*ik doe als struisvogel,
ik verstop me*

Verstoppen staat symbool voor een vluchtaanpak waarbij het probleem op een meer passieve, inactieve wijze wordt opgelost. In de klas zien we de volgende gedragingen bij deze oplossingsstrategie:

- *huilen; zachte, weinig overtuigende stem;*
- *overschreeuwen, krijzen;*
- *wegkruipen, het probleem letterlijk uit de weg gaan;*
- *passief blijven, niets doen, je op de kop laten zitten;*
- *onzekere lichaamshouding; geen of weinig oogcontact maken.*

Kenmerkend aan dit gedrag is dat het meestal niet helpt om je probleem zo op te lossen. Leerlingen die de verstopstrategie frequent toepassen, leren niet van de probleemsituatie. Het is zeer waarschijnlijk dat zij steeds weer in dezelfde problematische situaties terechtkomen. We zien dit soort probleem-oplos-gedrag optreden bij leerlingen die slachtoffer zijn van pestgedrag, bij leerlingen die zich gefrustreerd en machteloos voelen en bij leerlingen die we kenmerken als stil en teruggetrokken.

Bij het oplossen van een probleem kun je veel steun hebben aan de beschreven driedeling. We weten echter ook dat de praktijk weerbarstig is. Sommige kinderen hadden graag gekozen voor aanpakgedrag, maar bedenken dat pas achteraf als de leerkracht vraagt waarom er nu gekozen is voor slaan. Andere kinderen zullen wellicht in eerste instantie kiezen voor aanpakgedrag maar als de eigen fysieke veiligheid in gevaar is, zullen ze misschien toch kiezen om terug te schoppen.

Probleem oplossen en de SEL-competenties

Bij het oplossen van een probleem spelen de vijf SEL-competenties een belangrijke rol. We lichten er twee uit:

- **Zelfmanagement:** kun je de rust in je hoofd bewaren als je je bedreigd voelt of op de proef wordt gesteld?
- **Keuzes maken:** hoe ga je het probleem oplossen? Doe je alleen wat goed is voor jou of denk je ook aan de ander? Vanuit welke waarden en normen kies je voor een oplossing?

Deze en andere SEL-competenties komen ook aan bod als we problemen met kinderen nabespreken:

- Wie heeft op welke wijze het probleem of conflict opgelost?
- Hoe zag dat eruit? Hoe klonk het?
- Welk effect had jouw oplossingswijze? Hoe voelde jij je? Hoe voelde de ander zich?
- En wat nu als je het als een aanpakker had opgelost?
- Wat is de les voor de volgende keer?

Bekijk het filmpje over Circus IK
www.kwinkopschool.nl/mediawijsheid

Werkvormen

Introduceer Circus IK binnen het team

De kracht van Circus IK zit in de schoolbrede aanpak. Door van groep 1 t/m 8 dezelfde taal te spreken herkennen leerlingen de terminologie sneller en is het voor leraren eenvoudiger om leerlingen uit een andere groep op gedrag aan te spreken. Maak daarom **eerst** afspraken binnen het team over het gebruik van Circus IK, voordat het in de groep wordt geïntroduceerd.

Introduceer Circus IK aan de leerlingen

Als er schoolbreed wordt gewerkt met Circus IK is het van belang om in elke groep een poster op te hangen waar regelmatig naar verwezen kan worden. De poster ontvang je bij aanschaf van de methode Kwink en is te downloaden vanaf de website. Via het prikbord is in het leraarmenu → Meer informatie → kies de betreffende bouw → Circus IK → een introductiefilmpje te vinden. Hierin worden de dieren van Circus IK (voor de onder- en middenbouw) en begrippen (voor de bovenbouw) helder geïntroduceerd. Aan het einde van het filmpje wordt een aantal vragen aan de groep gesteld. Neem de tijd om deze samen met de leerlingen te beantwoorden. Op die manier maken de leerlingen op een speelse manier kennis met de begrippen uit Circus IK.

Preventieve inzet Circus IK

Gebruik de termen op een correcte wijze

Het is van belang om de begrippen aanpakken, aanvallen en verstoppen op de juiste wijze te gebruiken. De termen zeggen iets over het gedrag dat het kind op dat moment laat zien, niet over het kind zelf. Zo spreken we in de onder- en middenbouw altijd op de volgende manier: *je doet als giraf en niet nu **ben of lijk** je net giraf.*

In de bovenbouw is het belangrijk om te starten met de stelling: *Ik sta voor een probleem, en dan....* De opties die een leerling heeft zijn:

- Ik verstop me
- Ik val de ander aan
- Ik pak het probleem aan

Geef feedback op gedrag ook op deze manier terug aan de leerling. Dus: *Je verstop je nu, is dat je bedoeling? Wat bereik je daarmee?*

Aanspreken op gedrag

Spreek leerlingen op een uniforme manier aan op gedrag door consequent de termen van Circus IK te hanteren. Leerlingen gaan door de herhaling snel begrijpen wat je bedoelt en kunnen daardoor ook effectiever schakelen in eigen gedrag.

Bespreek lastige momenten vooraf met de groep of een individuele leerling

Bij herhaaldelijk probleemgedrag is het slim om Circus IK preventief in te zetten. Zo kijk je met leerlingen vooruit naar een mogelijk 'probleematische' situatie. Wat ging er eerder fout? Welk gedrag en welke keuzes waren waarneembaar? Hoe gaan leerlingen dit in de nieuwe situatie aanpakken? Welke strategie helpt ze en hoe sturen ze eigen gedrag?

Curatieve inzet Circus IK

Situaties nabespreken

Circus IK kan goed ingezet worden om te reflecteren op gedrag. Door de typeringen van de dieren of de kernwoorden (aanpakken, aanvallen, verstoppen) te gebruiken is het voor leerlingen eenvoudiger om te reflecteren op gedrag. Stel vragen als:

- Hoe ben je nu met het probleem omgegaan?
- Wat deed die keuze voor jezelf?
- Wat deed die keuze voor de ander?
- Was dat je bedoeling?
- Ben je tevreden over benadering van het probleem? Zo nee, wat doe je de volgende keer anders?
- Kies je voor een andere benadering? Zo ja, hoe ziet deze benadering er dan uit?

De leerling aan zet

Zeker in de borgingsfase van het instrument is het prettig leerlingen met regelmaat te laten nadenken en woorden te laten geven aan Circus IK. Op de werkbladen noteren de leerlingen verschil-

lende gedragingen bij de woorden aanpakken, aanvallen, verstoppen.

Laat leerlingen deze werkbladen met elkaar vergelijken. Bespreek klassikaal welke overeenkomsten en verschillen er zijn. Dit is een mooi moment om helder te maken wat het team onder deze termen verstaat. Uiteraard is het goed en interessant om in het borgingsproces de input van leerlingen ook mee te nemen.

Borging

De kracht van Circus IK zit in de eenvoud van het instrument. Die eenvoud is meteen ook de valkuil. Een kwalitatief hoogwaardige borging is van belang om het instrument succesvol te implementeren. Dat betekent in de praktijk: veel herhalen en afspraken regelmatig bijstellen indien nodig. Daarnaast is het van belang dat leraren elkaar feedback geven op hun handelen. Bespreek situaties na waarin Circus IK werd toegepast. Hoe werd dit gehanteerd? Wat waren krachtige elementen, wat werkte minder goed? Juist dit proces, volgens de P-D-C-A cyclus (plan-do-check-act) helpt om Circus IK binnen de schoolorganisatie te verankeren.

CIRCUS IK

IN DIT CIRCUS KIES JIJ

CIRCUS IK

IN DIT CIRCUS KIES JIJ

AANPAKKEN

AANVALLEN

VERSTOPPEN

Achtergrondinformatie

Het belang van mediawijsheid

Het medialandschap is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Media bepalen steeds vaker hoe we met elkaar omgaan en in welke richting onze maatschappij zich ontwikkelt. Ons hele leven speelt zich inmiddels af via media: van het vinden van een baan tot het zoeken naar een partner, van het doen van de dagelijkse boodschappen tot de aanschaf van luxe goederen. Maar ook minder prettige zaken als pesten, diefstal, criminaliteit en terrorisme spelen zich intussen online af.

De digitalisering en de opkomst van sociale media hebben dus grote impact op onze samenleving. Om maximaal gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden die media bieden, is het belangrijk dat we beschikken over bepaalde competenties die ons mediawijs maken. Het is immers de combinatie van toegang, begrip en het (kunnen) creëren die bepaalt in hoeverre we kritisch en creatief met media om kunnen gaan en deze in ons voordeel kunnen inzetten.

Wat is mediawijsheid?

Mediawijsheid is de verzameling competenties die je nodig hebt om actief en bewust te kunnen deelnemen aan de mediasamenleving. Maar om welke competenties gaat het dan? Mediawijzer.net – in 2008 opgericht door de ministeries van OC&W en Jeugd en Gezin – heeft dit onderzocht en heeft, in één omvattend model, een lijst van tien vaardigheden gepubliceerd. Die tien vaardigheden vallen onder vier hoofdbegrippen: begrip, gebruik, communicatie en strategie.

Begrip			Gebruik		Communicatie			Strategie	
B1. Inzicht hebben in de medialisering van de samenleving	B2. Begrijpen hoe media gemaakt worden	B3. Zien hoe media de werkelijkheid kleuren	G1. Apparaten, software en toepassingen gebruiken	G2. Oriënteren binnen mediaomgevingen	C1. Informatie verwerken	C2. Content creëren	C3. Participeren in sociale netwerken	S1. Reflecteren op het eigen mediagebruik	S2. Doelen realiseren met media

Hieronder lichten we – met dank aan mediawijzer. net – elk van de tien competenties kort toe.

B1. Inzicht hebben in de medialisering van de samenleving

Media – oude en nieuwe – zijn steeds nadrukkelijker in onze levens aanwezig. Vrijwel de hele dag zijn we verbonden met computers, tablets, smartphones, televisies, radio's, kranten, game consoles...

- Mediawijsheid begint met het bewustzijn van de processen van medialisering en hun effecten.

B2. Begrijpen hoe media gemaakt worden

Veel media-inhouden komen tot ons in kant-en-klare vorm. Kranten en commercials zijn 'af' op het moment dat je ze te zien krijgt. Daar gaan technische, economische en strategische beslissingen van mediaproducten aan vooraf.

- Mediawijs zijn betekent: begrijpen hoe de media die je consumeert tot stand zijn gekomen.

B3. Zien hoe media de werkelijkheid kleuren

Media geven de werkelijkheid altijd vanuit een bepaald perspectief weer. Vaak is dit perspectief nadrukkelijk aanwezig, zoals bij een commercial voor een bepaald product of een reportage die een misstand aan de kaak stelt.

- Mediawijs zijn betekent: begrijpen hoe media de werkelijkheid re-presenteren om op basis daarvan afgewogen oordelen te kunnen vormen.

G1. Apparaten, software en toepassingen gebruiken

Actief deelnemen aan de mediasamenleving begint met de vaardigheden om media technisch te kunnen gebruiken. Van basale vaardigheden als

een muis besturen of een bijlage openen, via ingewikkelder vaardigheden als internet op je mobiel instellen of een Prezi maken, tot complexe vaardigheden als een video editen of een website bouwen.

- Wie mediawijs is, staat open voor gebruik van nieuwe media, maar wordt er ook geen slaaf van. Hij exploreert nieuwe toepassingen en technologieën actief, maar laat zich niet door iedere hype meeslepen en zet zijn telefoon ook weleens uit.

G2. Oriënteren binnen mediaomgevingen

In onze leefwereld zijn media steeds nadrukkelijker aanwezig. Wat vroeger een strand was, is nu een plaats waar je incheckt, foto's uploadt en je biezen pakt als Buienradar het zegt. Ook brengen we meer en meer tijd door binnen omgevingen die volledig online of virtueel zijn, zoals Instagram en Second Life.

- Een mediawijs iemand onderzoekt de mogelijkheden en ontwikkelt zo de vaardigheden om optimaal te bewegen binnen mediaomgevingen.

C1. Informatie verwerken

In de hedendaagse informatiesamenleving is informatie in overvloed beschikbaar. Publieke en commerciële omroepen zenden 24 uur per dag uit. Dagelijks rollen er drie miljoen kranten van de persen. De Nederlandse bibliotheken lenen jaarlijks honderd miljoen boeken uit.

- Mediawijs zijn betekent: kunnen vinden wat je zoekt, selecteren wat je nodig hebt. En kunnen bepalen of de informatie betrouwbaar is of niet. En ook: optimaal gebruik weten te maken van relevante informatie door deze zinvol op te slaan en te delen met anderen.

C2. Content creëren

De huidige mediasamenleving is een 2.0 samenleving. Burgers hebben zich ontwikkeld van consumenten tot 'prosumenten'. We kijken niet alleen passief tv, maar reageren op wat we zien op Instagram. We gaan niet alleen naar de bioscoop, maar plaatsen ook eigen video's op TikTok. We leren niet alleen over de wereld uit boeken en encyclopedieën, maar schrijven er zelf over in blogs en dragen bij aan Wikipedia.

- Mediawijs zijn betekent: functionele en aansprekende content kunnen creëren om je boodschap optimaal over te brengen aan je doelgroep.

C3. Participeren in sociale netwerken

Onze samenleving is een netwerksamenleving. Via email, smartphones, online games en sociale media staan we 24/7 met elkaar in verbinding. Via netwerken als Twitter, LinkedIn, Facebook, Instagram en World of Warcraft verenigen we ons in online gemeenschappen.

- Een mediawijs iemand weet wanneer media-gebruik van anderen ongepast is, kan dit resoluut beëindigen en streeft uiteraard eigen doelstellingen na, maar heeft ook oog voor de belangen van anderen en van de gemeenschap als geheel.

Nog geen
Kwink-abonnement?
Probeer Kwink gratis uit.
Vraag een proefabonnement
aan. Dan kan de hele school
een aantal weken gratis met
Kwink aan de slag.

Ga naar:
www.kwinkopschool.nl

Tot ziens!

kwintessens

Berkenweg 11
3818 LA Amersfoort

KWINK
VOOR SOCIAAL-EMOTIONEEL LEREN

www.kwinkopschool.nl